

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра надійності техніки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет конструювання та дизайну
«26» травня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Основи економіки транспорту»

Галузь знань – 27 «Транспорт»

Спеціальність – 275 «Транспортні технології (за видами)»

Освітньо-професійна програма – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

Факультет конструювання і дизайну

Розробник: Валентина МЕЛЬНИК, кандидат економічних наук, доцент кафедри надійності техніки, доцент

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Основи економіки транспорту» передбачає засвоєння студентами теоретичних знань і практичних навичок щодо економічних засад функціонування й управління транспортними підприємствами, тарифоутворення та ефективного використання транспортних ресурсів

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	275 «Транспортні технології (за видами)»	
Освітньо-професійна програма	«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	4	4
Семестр	8	8
Лекційні заняття	26 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття	26 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	68 год.	148 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Основи економіки транспорту» є вивчення економічних основ організації господарської діяльності автотранспортного підприємства в нових умовах господарювання, оволодіння економічними методами управління діяльністю автотранспортного підприємства.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Основи економіки транспорту»:

OK2 Вища та прикладна математика (1-2 семестри) – формує математичний апарат (диференціальне та інтегральне числення, лінійна алгебра), необхідний для виконання економічних розрахунків транспортних витрат, оцінки ефективності перевезень та аналізу економічних показників.

OK5 Теорія ймовірності і математична статистика (3 семестр) – дає методи обробки статистичних даних про транспортні потоки, собівартість перевезень, продуктивність праці, що є основою для економічного аналізу діяльності транспортних підприємств.

OK9 Основи транспортних технологій (3 семестр) – знайомить з технологічними процесами транспортування, які безпосередньо впливають на економічні показники (витрати пального, пробіг, простої), що є базою для розрахунку економічної ефективності перевезень.

OK10 Основи теорії транспортних процесів і систем (3-4 семестри) – дає розуміння структури транспортних систем, закономірностей функціонування транспортних процесів, що дозволяє аналізувати їх економічну ефективність та оптимізувати витрати.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі транспорту з використанням теорій та методів транспортної науки на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-5. Навики використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-11. Здатність працювати автономно та в команді.

ЗК-12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК-7. Здатність оптимізувати логістичні операції та координувати замовлення на перевезення вантажів від виробника до споживача, дотримуватись законів, правил та вимог систем управління якістю.

СК-11. Здатність оцінювати та забезпечувати безпеку транспортної діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН-6. Досліджувати транспортні процеси, експериментувати, аналізувати та оцінювати параметри транспортних систем та технологій.

ПРН-10. Розробляти та використовувати транспортні технології з врахуванням вимог до збереження навколишнього середовища.

ПРН-11. Класифікувати та ідентифікувати транспортні процеси і системи. Оцінювати параметри транспортних систем. Виконувати системний аналіз та прогнозування роботи транспортних систем.

ПРН-21. Впроваджувати методи організації безпечної транспортної діяльності.

ПРН-22. Організувати міжнародні перевезення. Застосовувати методи оформлення митної документації. Використання методів митного контролю.

ПРН-23. Розпізнавати якісні і кількісні показники експлуатації транспортних засобів (суден). Оцінювати елементи конструкції транспортних засобів (суден). Установлювати зв'язок між елементами конструкції транспортних засобів (суден).

ПРН-26. Досліджувати проблеми людського фактору, пов'язані з транспортом, а також наслідки помилок для безпеки та управління. Визначати моделі поведінки людей у зв'язку з помилками.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
л			п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Автотранспортне підприємство як суб'єкт господарювання														
Тема 1. Економічні передумови та наслідки впровадження Європейського			2	2			6	7	0.5					15

зеленого курсу у транспортній сфері України													
Тема 2. Механізм транскордонного вуглецевого коригування (СВАМ) та його роль у розвитку транспортної системи України			2	2			6	7	0.5				15
Тема 3. Транспортна галузь у системі національної економіки України			2	1			6	8	-				15
Тема 4 Організаційно-правові форми господарської діяльності автотранспортних підприємств та їх класифікація за формами власності			2	1			6	8	-				15
Тема 5. Виробнича програма автотранспортного підприємства та її основні економічні показники			2	1			6	7	-				10
Тема 6. Новітні технології та структури менеджменту персоналу технічних систем			2	1			6	7	-				5
Разом за змістовим модулем 1		56	12	8			36	60	1				75
Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробничої діяльності													
Тема 7. Управління підприємством			2	2,5			4		-				10
Тема 8. Методи та моделі управління підприємством			2	2,5			4		0.5				10

Тема 9. Організаційні структури управління підприємством			2	2,5			4		-				10
Тема 10. Економічні ресурси підприємств автомобільного транспорту			2	2,5			4		-				10
Тема 11. Капітал та активи підприємств			1	2			4		0.5				10
Тема 12. Основні засоби підприємств автомобільного транспорту			2	2			4		-				10
Тема 13. Оборотні засоби підприємства автомобільного транспорту			2	2			4		-				10
Тема 14. Інтеграція якісних і кількісних показників ресурсів в управлінські рішення			1	2			4		-				5
Разом за змістовим модулем 2	78		14	18			32	60	1				75
Усього годин	120		26	26			68	120	2				150

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічні передумови та наслідки впровадження Європейського зеленого курсу у транспортній сфері України	4
2	Механізм транскордонного вуглецевого коригування (СВАМ) та його роль у розвитку транспортної системи України	2
3	Транспортна галузь у системі національної економіки України	2
4	Організаційно-правові форми господарської діяльності автотранспортних підприємств та їх класифікація за формами власності	2
5	Виробнича програма автотранспортного підприємства та її основні економічні показники	2
6	Новітні технології та структури менеджменту персоналу технічних систем	2
7	Управління підприємством	2

8	Методи та моделі управління підприємством	2
9	Організаційні структури управління підприємством	2
10	Економічні ресурси підприємств автомобільного транспорту	2
11	Капітал та активи підприємств	1
12	Основні засоби підприємств автомобільного транспорту	2
13	Оборотні засоби підприємства автомобільного транспорту	2
14	Інтеграція якісних і кількісних показників ресурсів в управлінські рішення	1
	Разом	26

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Автотранспортне підприємство як суб'єкт господарювання</i>		
1	Зелений європейський курс та його значення для транспортної галузі України	2
2	Організаційно-правові форми підприємства	2
3	Життєвий цикл та зовнішнє середовище господарювання підприємства	2
4	Порядок утворення та ліквідації підприємства	2
	<i>Всього годин за змістовний модуль 1</i>	8
<i>Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробничої діяльності</i>		
1	Особливості управління підприємствами різних організаційно-правових форм	6
2	Методи та моделі управління підприємством	
3	Склад і структура основних засобів	6
	<i>Всього годин за змістовний модуль 2</i>	18
	Разом	26

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Автотранспортне підприємство як суб'єкт господарювання</i>		
1	Значення транспорту для економіки країни. Транспортний потенціал. АТП як єдина система.	18
2	Організаційно-виробнича структура АТП.	18
	<i>Всього годин за змістовний модуль 1</i>	36
<i>Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробничої діяльності</i>		
1	Якість транспортного обслуговування. Ринкові стандарти якості.	16
2	Тарифи і тарифні системи. Класифікація витрат на надання послуг. Основні методи аналізу витрат. Види норм і нормативів праці АТП.	16
	<i>Всього годин за змістовний модуль 2</i>	32
	Разом	68

6. Методи і засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- самостійні роботи;
- захист семінарських робіт;
- інші види.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (семінарські заняття);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анутовання, рецензування, написання есе);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти;
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання. Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамен та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
1	2	3
Змістовий модуль 1. Автотранспортне підприємство як суб'єкт господарювання		
ПР 1. Зелений європейський курс та його значення для транспортної галузі України	ПРН 6, ПРН 11, ПРН 21. Перший модуль дисципліни формує базу для аналізу організаційно-економічних характеристик транспортної системи як єдиного об'єкта управління.	15
ПР 2. Організаційно-правові форми підприємства	Практичні завдання сприяють навчання методам аналізу та оцінювання функціональних показників АТП. Студент дістає цілісне уявлення про внутрішню логіку функціонування транспортного підприємства. Системний підхід у вивченні дозволяє класифікувати види діяльності, їхні зв'язки та ідентифікувати ключові параметри. Це закладає основу для прогнозування ефективності транспортної діяльності. У межах практичних занять студенти розглядають моделі управління, що враховують безпечну експлуатацію транспортних систем. Це сприяє усвідомленню відповідальності управлінських рішень за безпеку в автотранспортному середовищі.	15
ПР 3. Життєвий цикл та зовнішнє середовище господарювання підприємства		10
ПР 4. Порядок утворення та ліквідації підприємства		10
СР 1. Значення транспорту в народногосподарському комплексі країни. Транспортний потенціал. АТП як єдина система.		10
СР 2. Організаційно-виробнича структура АТП		10
Модульна контрольна робота 1		30
Разом за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробничої діяльності		
ПР 5. Особливості управління підприємствами різних організаційно-правових форм	ПРН 6, ПРН 11, ПРН 23. Другий модуль дисципліни реалізується через формування компетентності в	15

ПР 6. Методи та моделі управління підприємством	управлінні та кількісній оцінці транспортних процесів та економічних показників, що дозволяють оцінити ефективність і параметри	15
ПР 7. Формування та оцінка вартості основних засобів	транспортних операцій. Такі знання допомагають студентам проводити прикладний аналіз ефективності експлуатації транспортних потужностей.	15
СР 3. Якість транспортного обслуговування. Ринкові стандарти якості	Самостійні завдання з аналізу витрат і тарифних систем навчають студентів системно мислити щодо функціонування і розвитку підприємств. Це розвиває здатність до аналітичного прогнозування результатів роботи транспортних підрозділів. Практичні роботи з визначення амортизації формують навички техніко-економічного оцінювання технічного стану та вартості транспортних засобів. Це допомагає студентам зрозуміти взаємозв'язок між технічними характеристиками і економічною ефективністю експлуатації	12,5
СР. 4. Тарифи і тарифні системи. Класифікація витрат на надання послуг. Основні методи аналізу витрат. Види норм і нормативів праці АТП		12,5
Модульна контрольна робота 2.		30
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота		$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$
Екзамен/залік 30 Разом за курс (Навчальна робота + екзамен)		≤ 100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Складанню модулів передуює відпрацювання пропущених занять або тих, що оцінені на незадовільному рівні. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (лікарняний або відсутність можливості працювати в інтернет).
--	---

Політика щодо академічної доброчесності:	Усі есе перевіряються на наявність плагіату і мають мати коректні текстові запозичення (не більше 20%) і посилання на використану літературу. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2199>);
2. Робоча програма вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою.
3. Конспекти лекцій з навчальної дисципліни (в електронному вигляді).
4. Контрольні питання з навчальної дисципліни.
5. Презентаційний мультимедійний матеріал для читання лекцій.
6. Методичні вказівки для виконання практичних робіт.
7. Методичні вказівки для виконання студентами індивідуальних завдань.
8. Тестові завдання для проведення поточного модульного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Мельник В. І., Мельник В.І., Новицький А. В., Ревенко Ю. І., Лісецький В. О. Економіка технологічних систем: навчальний посібник. Київ : НУБіП України, 2025. 160 с.
2. Босняк М. Г. Вантажні автомобільні перевезення : навч. посібник. К.: Видавничий Дім "Слово", 2020. 408 с
3. Дмитрієв І.А. Економіка підприємств автомобільного транспорту: навчальний посібник для самостійної роботи та поточного контролю знань студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, О.С. Іванілов, І.Ю. Шевченко., І.М. Кирчата – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. – 308 с.З
4. Методичні рекомендації до виконання розрахункової роботи «Ефективність використання ресурсних груп» // В. І. Мельник, Ю. І. Ревенко. – К.: НУБіП України, 2025. 20с.
5. Оцінювання якості трудового життя працівників промисловості за суб'єктивною та об'єктивною складовими : Методичні вказівки для виконання самостійної роботи / В. Мельник, В. Мельник, Ю. Ревенко, В. Лісецький. Київ : Видавничий центр НУБіП України. 2025. 14 с.
6. Кадрова логістика сервісних підприємств. Методичні вказівки для виконання практичних робіт : Методичні вказівки для виконання практичної роботи / В. Мельник, В. Мельник, Ю. Ревенко, В. Лісецький. Київ : Видавничий центр НУБіП України. 2025. 42 с.
7. Визначення ефективності впровадження логістичних інновацій на сервісному підприємстві : Методичні вказівки для виконання практичної роботи / В. Мельник, В. Мельник, Ю. Ревенко, В. Лісецький. Київ : Видавничий центр НУБіП України. 2025. 33 с.
8. Ділова гра «Економічний крос»: Методичні вказівки для виконання практичної роботи / В. Мельник, В. Мельник, Ю. Ревенко, В. Лісецький. Київ : Видавничий центр НУБіП України. 2025. 9 с.
9. Методичні вказівки до практичного заняття «Проблеми і перспективи розвитку національної транспортної системи України»// В. І. Мельник, Ю. І. Ревенко, С.О. Антипов, С.Є. Тарасенко, В.І. Мельник, С.З. Хмельовська. – К.: НУБіП України, 2022. 20с.

10. Реалізація Європейського зеленого курсу в транспорті та формування сталої мобільності в Україні : аналіт. дослідж. / Офіс ефективного регулювання (BRDO). – Київ, 2024. – 72 с. – Режим доступу: <https://brdo.com.ua> – Назва з екрана.

11. Національний комплексний звіт з оцінки зеленої трансформації для України / Stockholm Environment Institute (SEI). – Київ, 2025. – 220 с. – Режим доступу: <https://green-agenda.org> – Назва з екрана.

12. Можливості та загрози для України від Європейської зеленої угоди : аналіт. зап. / Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля». – Київ, 2023. – 56 с. – Режим доступу: <https://rac.org.ua> – Назва з екрана.

Допоміжні

4. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Державний комітет з статистики України

5. <http://www.portal.rada.gov.ua> – Верховна рада України

6. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України

7. <http://www.library.snu.edu.ua> – Наукова бібліотека

8. Податковий кодекс України із змінами і доповненнями, внесеними Законами України. Державна фіскальна служба України. Офіційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/ http://sfs.gov.ua/nk/](http://www/sfs.gov.ua/nk/)

9. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15.3>.

13. Методика розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту від 27 листопада 2009 року № 1146/17162[Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1146-09.7>.

14. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/ http://http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17).

15. Цивільний Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15).бібліотека

16. Закон України «Про автомобільний транспорт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [\www/http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2344-14](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2344-14)

17. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

18. Про автомобільний транспорт: Закон України: від 05.04.2001 № 2344-III: станом на 23 бер. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>

19. Галузева Угода між державним агентством автомобільних доріг України і профспілкою працівників автомобільного транспорту та шляхового господарства України на 2020–2022 роки. URL: <https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?lang=uk-UA&fileId=9d094cbe-782a-4fb0-9654-3c23ef8021fb>